

Lausunto Hämeenlinnan Katajiston alueen käytöstä golfkenttänä

Viite: lausuntopyyntö Tawast-golf/Kari Kuivasaari
lausunto perustuu alueen aikaisempaan tuntemukseen sekä 26.4.2001 tehtyyn maastokäyntiin

Taustaa

Vanajaveden laakso on valtakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa. Kulttuurimaisema-alueen rajaukseen sisältyvät mm. Hämeenlinnan keskustan pohjoispuoliset ranta-alueet mm. Aulanko, Aulangonjärvi sekä sen pohjoispuolella olevia viljelymaisemia. Alue jatkuu pohjoisessa aina Suontakaan ja Tyrvääntöön asti.

Vanajaveden laakso on myös yksi Suomen 27:stä kansallismaisemaksi nimetystä alueesta. Kansallismaiseman eräs kulmakivi on Aulangon puisto ja siihen liittyvä erämaaisema aivan Katajiston alueen etelä- ja kaakkoispuolella.

Katajiston alueen luoteispuolella on eräs maisema-alueen komeimpia viljelymaisemia, Hattulan kuntaan kuuluva Metsänkylän kartano Vanajaveteen viettävine peltoineen ja rantalehtoineen.

Katajiston alueelle on aikaisemmin kaavailtu mm. asuntorakentamista. Se tulisi muuttamaan lähiympäristön maiseman niin voimakkaasti, että alueen maisemavot kyseenalaistuisivat.

Katajiston alueelle on nyt vireillä Aulangon golfkenttään liittyvän golfalueen perustaminen.

Katajiston maisema

Katajisto on saanut nimensä Aulangonjärven pohjoispuolella olleen vanhan tilan mukaan. Aulangonjärven pohjoispäässä on kapea puustoinen vyöhyke rannalla olevan huvila-asutuksen yhteydessä. Huviloiden pohjoispuolella maisema jatkuu pienikuvioisena ja rikkaana. Pienet metsiköt, pellot, entiset nyt jo umpeenkasvatavat niityt ja kosteikot vuorottelevat. Osa pelloista on alavia ja kosteita, ja ne ovat jääneet pois viljelystä. Laajimmat, yhä viljelyksessä olevat pellot ovat Rahkoilaan johtavan tien itäpuolella, jossa ne ulottuvat pohjoisesta laskevalle purolle asti. Tämän puron ja Aulangonjärvestä laskevan puron yhtymäkohdassa on laaja luhtainen kosteikkoalue.

Katajiston aluetta halkoo vanhin Rahkoilantien linja. Tielinja on yhä näkyvissä peltotien tyyppisenä ja se on yhä kulkukelpoinen.

Katajiston talon rakennukset ovat sijainneet vanhan tielinjan varrella. Vanha rakennuspaikka ja siihen liittyvät entiset laidunhaat näkyvät yhä maisemassa kulttuurikasvillisuutena, suurina puina ja ruohoisina niittyinä.

Katajiston maisemalliset lähtökohdat ovat hyvin monipuoliset. Pelto- ja niittykuvioiden pienialaisuus ja alueen kosteus lienevät syynä siihen, että osa alueesta on poistunut viljelystä ja on kasvamassa umpeen. Samalla ne ovat se erikoispiirre, jotka tekevät Katajiston maisemasta mielenkiintoisen. Umpeenkasvavina niiden arvo menetetään.

Golfkentän sopivuus arvokkaalle maisema-alueelle

Golfkenttä on toimintaa, joka pitää maisemaa avoimena. Vanajaveden laakson arvokkaalla maisema-alueella on Aulanko-golf, eräs Suomen vanhimmista golfkentistä, joka on jo osa kulttuurimaisemaa. Myös Rautaveden valtakunnallisesti arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella ja kansallismaisemassa on golfkenttä, jonka ympäristöön ollaan kehittämissä luonnonsuojelulain mukaista maisema-aluetta.

Katajiston alue on osittain jo jäänyt pois aikaisemmasta käytöstään ja metsän keskellä olevat kapeat niitylaikut ovat alkaneet kasvaa umpeen. Alueen pienipiirteinen maisema soveltuisi hyvin golfkentän luonteeseen. Oikealla tavalla ja huolellisesti eri paikkojen ominaispiirteisiin sovitettuna Katajiston alueesta voitaisiin kehittää uudenlainen, luonnon- ja kulttuurimaiseman piirteitä hyödyntävä, hoitava ja esiintuova golfkenttä ja maaseudun perinteisen maiseman ominaisuuksia hyödyntävä puistomainen alue. Pitkiä kapeita tilasarjoja sisältävä maisema sopii tilallisestikin golftoiminnoille. Lyöntiratojen rakentaminen voisi antaa mahdollisuuden vanhojen, umpeenkasvavien niittyjen palauttamiselle.

Golfkenttä ja maisema

Maiseman kannalta paras sijoituspaikka golfkentälle olisi Rahkoilantien suuntaisen puron itäpuoli. Siellä se ei muuttaisi Metsänkylän kartanon viljelymaisemaa ja pystyisi samalla käyttämään hyväksi metsäsaarekkeiden välisiä kapeita peltolaikkuja.

Luhta

Kostein luhta-alue on syytä jättää kokonaan golfkenttäalueen ulkopuolelle. Alueelle voitaisiin perustaa esim. osittain pitkospuilla kulkeva luontopolku, jolta monipuolista luontoa ja maiseman kehityshistoriaa (mm. Vanajaveden vanhat rantatörmät) voisi opastetusti tarkastella.

Katajiston tilakeskuksen rakennuspaikka

Vanhaa rakennuspaikkaa voisi hyödyntää esim. golfkentän uusien rakennusten sijoittamispaikkana.

Entiset niityt

Katajiston tilaan kuuluneet vanhat niityt ovat muodostaneet pitkiä, kapeita alueita metsän rinteille. Ne ovat kasvamassa umpeen ja näkyvät uudessa ilmakuvassa tiheikköinä. Golfkentän ratalinjoina näitä niittyalueita pystyttäisiin palauttamaan.

Purot

Pohjoisesta laskeva puro toimisi hyvin kenttäalueen länsirajana, jolloin Vanajaveden puolelle jäisi suurpiirteisempi viljelyksessä oleva peltovyöhyke. Maiseman kannalta viljelyn jatkuminen tällä alueella on suotavaa. Puroa ja sen idästä laskevaa sivuhaaraa voitaisiin muotoilla kosteikoiksi (vrt. Vantaan Jokiniemen golfkenttä), jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Alueen pohjoisosa

Katajiston pohjoispuolella oleva peltoalue ulottuu Hattulan puolelle. Alue muuttuu tasaisemmaksi ja suurpiirteiseksi Metsänkylän kartanon itäpuolella. Harjoituslyöntialueen sijoittaminen olisi luontevaa tälle alueelle. Golfkenttään liittyviä rakennuksia olisi myös mahdollista sijoittaa kartanon rakennuksiin tukeutuen.

Yhteenveto

Golfkenttä voisi sijoittua Katajiston pienimuotoiseen maisemaan, joka on jo osittain kasvamassa umpeen. Kentän toimintojen taitavalla sijoittamisella ja ennakkoluulottomilla hoitotavoilla (mm. soveltuvin osin laidunnus) maisemaa voitaisiin osittain palauttaa. Alueen käyttö golfkenttänä on maiseman kannalta parempi vaihtoehto kuin sen kasvaminen umpeen tai rakentaminen asuinalueeksi.

Helsingissä 25.6.2001

Marja Mikkola
maisema-arkkitehti
MA-arkkitechdit
Jääkärintie 8
00150 Helsinki

puh. 09-669 155
050-555 0396